

ევროპის საბჭოს აღმოსავლეთ პარტნიორობის
მექანიზმი

შედეგები და მიღწევები
2011-2013

შესავალი

2009 წელს ევროგაერთიანებამ დაიწყო აღმოსავლეთ პარტნიორობის პოლიტიკის გატარება, რომლის მიზანიც გახლდათ დემოკრატიული და ეკონომიკური რეფორმების მხარდაჭერა 6 პარტნიორ ქვეყანაში: სომხეთი, აზერბაიჯანი, ბელორუსია, საქართველო, მოლდოვეთი და უკრაინა. ეს რეფორმები ემსახურებოდა სტაბილიზაციას და რეგიონის კეთილდღეობას, რითაც პირდაპირ სარგებლობდნენ პარტნიორი ქვეყნებისა და მთელი ევროპის მოქალაქეები.

2011 წელს ევროპის საბჭო შეუერთდა ევროგაერთიანებას ამ ძალისხმევაში და ჩამოაყალიბა ევროპის საბჭოს აღმოსავლეთ პარტნიორობის მექანიზმი, რათა მხარი დაეჭირა იმ ღონისძიებათათვის, რომლებიც აღმოსავლეთ პარტნიორობის პლატფორმამ - „დემოკრატია, კარგი მმართველობა და სტაბილურობა“ - დაადგინა, რათა დახმარებოდა აღმოსავლეთ პარტნიორობის ქვეყნებს ეროვნულ დონეზე რეფორმების გატარებაში არჩევნების, მართლმსაჯულების, კორუფციის წინააღმდეგ ბრძოლისა და კიბერდანაშაულის კუთხით.

ევროპის საბჭოს გენერალურმა მდივანმა, ტორბიორნ იაგლანდმა და ევროკომისიის კომისარმა გაფართოებისა და ევროპული სამეზობლო პოლიტიკის საკითხებში, შტეფან ფულემ ხელი მოაწერეს ევროპის საბჭოს აღმოსავლეთ პარტნიორობას 2010 წლის 15 დეკემბერს. მისი მოქმედების პერიოდია 2011 წლის 1 მარტიდან 2013 წლის დეკემბრამდე, ხოლო ბიუჯეტი 4 მლნ ევრო.

მიზნები

ევროპის საბჭოს მექანიზმი მხარს უჭერს ექვს პარტნიორ ქვეყანაში რეფორმების მიმდინარეობას მრავალმხრივი მიდგომის გზით და აღმოსავლეთ პარტნიორობის ქვეყნებს აახლოებს ევროპის საბჭოსა და ევროკავშირის სტანდარტებსა თუ პრაქტიკასთან სასამართლოს რეფორმის, არჩევნების, კორუფციის წინააღმდეგ ბრძოლასა და კიბერდანაშაულის სფეროებში.

მექანიზმი ეხმარება აღმოსავლეთ პარტნიორობის ქვეყნების რეფორმებს იმით, რომ

- სთავაზობს ფარგლებს შესაძლებლობათა განვითარებისა და ტრენინგებისათვის;
- აღმოუჩენს ტექნიკურ დახმარებასა და უწევს კონსულტაციებს მიმდინარე რეფორმების მდგრადობისათვის;

- ქმნის პლატფორმას იდეებისა და პროფესიული ცოდნის გაცვლისათვის მონაწილე ქვეყნებში;

მისი მოქმედების პერიოდში ... განახორციელა 96 ღონისძიება ევროპის საბჭოს ...-ის ფარგლებში შემდეგ სფეროებში: სასამართლო რეფორმის ხელშეწყობა (15); კარგი მმართველობისა და კორუფციასთან ბრძოლის მხარდაჭერა (29); კიბერდანაშაულთან ბრძოლა (25), საარჩევნო სტანდარტების გაუმჯობესება (19); და მექანიზმის კოორდინაციის ხელშეწყობა (8).

ბენეფიციარები და პარტნიორები

ბენეფიციართა და პარტნიორთა შორის არიან იუსტიციისა და შინაგან საქმეთა სამინისტროები, საჯარო ადმინისტრაციის ეროვნული სააგენტოები, პროკურატურები, პარლამენტები, ანტიკორუფციული და ფულის გათეთრების საწინააღმდეგო ორგანოები, ცენტრალური საარჩევნო კომისიები და ომბუდსმენის ოფისები, სასამართლო, მედია და სამოქალაქო საზოგადოება.

სტრუქტურა

ევროპის საბჭოს პროგრამების გენერალური დირექტორატი უზრუნველყოფს ევროპის საბჭოს აღმოსავლეთ პარტნიორობის მექანიზმის კოორდინაციასა და ხელმძღვანელობას, ამოწმებს შედეგებს და ზრდის მის ცნობადობას. მის ღონისძიებებს ახორციელებს DGI (ადამიანის უფლებებისა და კანონის უზენაესობის გენერალური დირექტორატი), DGII (დემოკრატიის გენერალური დირექტორატი) ერევნის, ბაქოს, კიევის, კიშინიოვისა და თბილისის ოფისების დახმარებით. ექანიზმის მმართველი კომიტეტის სხდომა რეგულარულად აწვდის პარტნიორებს სიახლეებს პროგრესისა და შეტანილი წვლილის შესახებ, მონიტორინგს უწევს შედეგებს, აცნობებს გადაწყვეტილებათა და მოთხოვნათა შესახებ, ზედამხედველობს, თუ რამდენადაა დაცული პოპულარიზაციის მოთხოვნები.

ღონისძიებები მოიცავს კონფერენციებს, სემინარებს, სამუშაო ჯგუფებს, სამუშაო შეხვედრებს, ურთიერთკავშირებს, ანალიტიკურ ანგარიშებსა და ტრენინგებს, რომლებსაც ევროპის საბჭოს ექსპერტები და სამდივნო უძღვება. ამ ღონისძიებებში, როგორც წესი, ჩართულნი არიან მონაწილეები სხვადასხვა პარტნიორი ქვეყნიდან და, ამდენად, უზრუნველყოფილია მტკიცე რეგიონული ზეგავლენა.

მიღწევები

ზოგადი

მექანიზმმა გააძლიერა სასამართლოს რეფორმა ეროვნულ დონეზე, გააუმჯობესა საარჩევნო სტანდარტები და განამტკიცა ბრძოლა კორუფციისა და კიბერდანაშაულის წინააღმდეგ, ძირითადად, იდეებისა და ცოდნის ეროვნულ დონეზე გაზიარების ხელშეწყობის გზით. მან ასევე წარმოადგინა სქემა მრავალმხრივი აქტივობებისათვის, როგორცაა შესაძლებლობათა გაუმჯობესება და ტრენინგები.

მექანიზმმა:

- განიხილა სამართლებრივი სისტემა და ხელი შეუწყო ახალი, ევროპული სტანდარტების შესაბამისი კანონმდებლობის მიღბას;
- განამტკიცა სასამართლო და საარჩევნო რეფორმები, ასევე ბრძოლა კორუფციისა და კიბერდანაშაულის წინააღმდეგ;
- ჩამოაყალიბა ეროვნული და რეგიონული თანამშრომლობა და ეროვნული ერთეული კიბერდანაშაულზე;
- სამოქალაქო საზოგადოება ჩართო გადაწყვეტილებათა მიღების პროცესში და გააძლიერა არასამთავრობო ორგანიზაციათა რეგიონული ქსელი.

სასამართლოს რეფორმა

მექანიზმმა მხარი დაუჭირა სასამართლოს რეფორმას აღმოსავლეთ პარტნიორობის ქვეყნების სასამართლოებში საუკეთესო პრაქტიკის ხელშეწყობის გზით. მაგალითად, საქართველო და მოლდოვეთი უფრო დაუახლოვდნენ ევროპის საბჭოს სტანდარტებს, რამდენადაც თავიანთი კანონმდებლობა გაამდიდრეს კანონებით თვითმმართველობის შესახებ, მოსამართლეთა სტატუსითა და ტრენინგებით.

პროექტმა:

- გააანალიზა დამოუკიდებელი, პროფესიული და ეფექტიანი მართლმსაჯულების სისტემათა კანონმდებლობა და პრაქტიკა;
- რეაგირება მოახდინა თითოეული მონაწილე ქვეყნის ნაკლოვანებებზე;
- შექმნა სასამართლოსა და იურისტ პროფესიონალთა კავშირი;
- მოამზადა ოთხი ანგარიში შემდეგ თემებზე:
- სასამართლოსა და ცალკეულ მოსამართლეთა დამოუკიდებლობა;
- ადვოკატთა ასოციაციის როლი, იურისტის პროფესიის ხელმისაწვდომობა, ადვოკატთა ტრენინგი და ეთიკური სტანდარტები, დისციპლინური სამართალწარმოება ადვოკატთა წინააღმდეგ;
- მოსამართლეთა საწყისი და მიმდინარე ტრენინგები;
- სასამართლო სისტემის ეფექტიანობა და საქმიანობა.

საარჩევნო სტანდარტების მხარდაჭერა

მექანიზმი დაეხმარა პარტნიორ ქვეყნებს შემდეგ სფეროებში: წინასაარჩევნო გარემო, საარჩევნო დამკვირვებელთა პროფესიონალიზმი, ქალთა მონაწილეობა პოლიტიკურ და საჯარო ცხოვრებაში, ახალგაზრდა ამომრჩეველთა ცნობიერების ამაღლება, ამომრჩეველთა სიებისა და რეესტრების დადგენა; საარჩევნო დებატების წარმართვა, რაც უზრუნველყოფს ინტერაქციას არჩევნების მენეჯმენტის ორგანოებს შორის.

პროექტმა:

- გააუმჯობესა საარჩევნო პროცესის ორგანიზება;
- გააძლიერა ცენტრალური საარჩევნო კომისიისა და საარჩევნო ადმინისტრაციების როლი;
- გააუმჯობესა არასამთავრობო ორგანიზაციათა ჩართულობა არჩევნების დაკვირვების პროცესში, რამდენადაც აამალა ადგილობრივ დამკვირვებელთა პროფესიონალიზმი;
- შექმნა ამომრჩეველთა მონაწილეობის წამახალისებელი გარემო და კრიტიკული დამოკიდებულება საარჩევნო კამპანიებისა და პროცესების მიმართ.

კორუფციის წინააღმდეგ ბრძოლა

მექანიზმი მხარს უჭერდა კარგ მმართველობას და გააძლიერა საჯარო ადმინისტრირებისა და სისხლის სამართლის სექტორები კორუფციის წინააღმდეგ ბრძოლის კუთხით.

პროექტმა:

- განავითარა ანტიკორუფციული პოლიტიკა და სტრატეგია;
- გამოაქვეყნა სახელმძღვანელო ანტიკორუფციულ პოლიტიკაში;
- განიხილა ფულის გათეთრების შემთხვევები აზერბაიჯანში, სომხეთსა და უკრაინაში;
- ჩაატარა ეროვნული სამოქმედო გეგმის ექსპერტიზა (აზერბაიჯანი);
- ჩაატარა ანტიკორუფციული სხელმწიფო პროგრამის ექსპერტიზა (უკრაინა);
- ჩამოაყალიბა ელექტრონული მმართველობის მეთოდოლოგია (აზერბაიჯანი);
- შეაფასა პოლიტიკური ფინანსირების კანონპროექტი და მოამზადა პარლამენტში წარსადგენად (მოლდოვეთი);
- შეაფასა კორუფციის რისკები და ჩაატარა რისკების შეფასების ტიპოლოგიური კვლევა;

- შეიმუშავა ტრენინგის სახელმძღვანელოები ეკონომიკურ დანაშაულსა და იურისტთა პასუხისმგებლობაზე;
- შეიმუშავა სახელმძღვანელო ქონებრივი დეკლარაციის შესახებ;
- შეიმუშავა ტრენინგის მასალები და დაატრენინგა ინსტრუქტორები ეთიკის საკითხებში;
- ჩაუტარა ტრენინგები საჯარო მოხელეებს კორუფციის პრევენციის საკითხებზე (მათ შორის, ბელორუსიაში).

ბრძოლა კიბერდანაშაულის წინააღმდეგ

მექანიზმი დაეხმარა სისხლის სამართლის ორგანოებს კიბერდანაშაულის წინააღმდეგ ბრძოლაში და პარტნიორი ქვეყნები მოიყვანა შესაბამისობაში ევროპულ და საერთაშორისო ინსტრუმენტებსა და პრაქტიკასთან, მათ შორის, ბუდაპეშტის კონვენციასთან კიბერდანაშაულის შესახებ.

პარტნიორმა ქვეყნებმა:

- განსაზღვრეს პრიორიტეტები კიბერდანაშაულთან ბრძოლაში;
- შეაფასეს კიბერდანაშაულის პრევენციისა და სისხლის სამართლის სტრატეგია;
- მოახდინეს აქტივობათა პრიორიტეტებად დალაგება, რათა ყოვლისმომცველი რეაგირება მოეხდინათ კიბერდანაშაულსა და სხვა ელექტრონული ხასიათის დანაშაულზე;
- მეტად აქტიურად მონაწილეობდნენ კიბერდანაშაულის წინააღმდეგ მიმართულ საქმიანობაში.

პროექტმა:

- წარმოადგინა კიბერდანაშაულთან ბრძოლის საშუალებები და გასცა რეკომენდაციები სამართლებრივი სისტემის გასაძლიერებლად;
- შეაფასა სამართლებრივი დებულებები საერთაშორისო სტანდარტებთან შესაბამისობის კუთხით, კერძოდ, ბუდაპეშტის კონვენციასთან კიბერდანაშაულის შესახებ;
- გამოავლინა კანონმდებლობის ხარვეზები და ხელი შეუწყო პარტნიორ ქვეყნებს რეფორმების გატარებაში;
- განიხილა კანონმდებლობა, საჯარო და პირადი ინფორმაციის გაზიარება და ანალიზი, ეფექტიანი გამოძიების დამაბრკოლებელი ფაქტორები (როგორცაა ფულის დანაშაულებრივი მიმოქცევა ინტერნეტის მეშვეობით), თანამშრომლობა სამართალდამცავებსა და ინტერნეტის მომწოდებლებს შორის, და სპეციალიზირებულ მაღალტექნოლოგიურ დანაშაულთა განყოფილების გამოყენების საკითხი;

- გააუმჯობესა საერთაშორისო თანამშრომლობა და 24/7 საკონტაქტო საშუალებათა ეფექტიანობა ყველა პარტნიორ ქვეყანაში, რამდენადაც ისინი არიან ბუდაპეშტის კონვენციის წევრები.

მექანიზმის კოორდინაცია

მექანიზმის საზიარო კომპონენტმა უზრუნველყო ყველა პროექტის კოორდინაცია და ევროპის საბჭოსა და ევროკავშირის ღონისძიებებს ცნობადობა შესძინა.

მექანიზმის საზიარო კომპონენტმა:

- შექმნა ეროვნულ კოორდინატორთა რეგიონული ქსელი, გააძლიერა მათი როლი მექანიზმის ღონისძიებათა განხორციელებაში;
- მოახდინა პროექტების კოორდინაცია და გაამარტივა იდეებისა და ცოდნის გაზიარება;
- გასცა რეკომენდაციები პროექტის მეთოდოლოგიის, ფინანსური მენეჯმენტისა და ანგარიშგებასთან დაკავშირებით;
- გააუმჯობესა კომუნიკაცია ევროკავშირსა და ევროპის საბჭოს შორის მექანიზმის დაგეგმვისა და მონიტორინგისას;
- უზრუნველყო მექანიზმის კომუნიკაცია და ცნობადობა.

კონტაქტები:

Council of Europe

Office of the Directorate General of Programmes
F - 67075 Strasbourg
France

Website: <http://www.eap-facility-eu.coe.int>